

**UCHWAŁA NR XLVI/317/2022
RADY GMINY LEŁÓW**

z dnia 26 maja 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), Rada Gminy Lełów.

uchwała

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Tracą moc uchwała Nr XLI/275/2021 Rady Gminy Lełów z dnia 30 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lełów na 2022 rok.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lełów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lełów

Władysław Jaworski

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

W GMINIE LELÓW

NA LATA 2022 - 2025**

maj 2022 r.

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani na lata 2022-2025 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r. poz. 183 z późn. zm.) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o zdrowiu publicznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz było zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025.

Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18*”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Lelów.

Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy gminy niezależnie od wieku czy statusu społecznego – uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych wpływają na zdrowie.

Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy Lelów przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych. Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw, o różnych terminach realizacji oraz różnych źródłach i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii).

Należy podkreślić, że różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od substancji czy o uzależnieniach behawioralnych spotykamy się z takim samym lub podobnym jego przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi prawidłowy rozwój, w szczególności dzieci i młodzieży.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 realizuje cel operacyjny oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją

szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych.

Wszystkie te aktywności znajdują się w przedmiotowym dokumencie.

Niniejszy program obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, uwzględniając współczesną wiedzę na temat nowoczesnych metod pracy w tym obszarze, tak aby jak najlepiej służył zdrowiu mieszkańców naszej gminy.

Na podstawie badań przeprowadzonych przy sporządzaniu z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Lelów w 2019 wyciągnięto następujące wnioski. Pierwszoplanowymi działaniami które winny być ujęte w programie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani na terenie Gminy Lelów są działania profilaktyczne, oraz interwencyjne (w sytuacjach kiedy problem uzależnień już występuje).

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków, zagrożeń uzależnień behawioralnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci, młodzież i dorosłych.

2. Słownik pojęć, terminów i skrótów w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 -2025

- 1) **abstynencja** – to powstrzymanie się od przyjmowania alkoholu lub/i innych substancji psychoaktywnych powodujących czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania, często skutkującego uzależnieniem od tych środków,
- 2) **alkohol** – Alkohol należy do grupy środków uspokajających/nasennych. Jego spożywanie ma liczne społeczne konsekwencje, a intoksykacja może prowadzić do zatrucia, a nawet śmierci. Długotrwałe nasilone picie może prowadzić do uzależnienia od alkoholu, a także różnych zaburzeń somatycznych i psychicznych.
- 3) **alkoholizm** – to utrata kontroli nad ilością spożywanego alkoholu i wszelkimi konsekwencjami tego faktu. Choroba ta dotyczy zarówno chorego, jak i jego otoczenia,
- 4) **cyberzaburzenia** – to długotrwałe używanie technologii cyfrowych w godzinach wieczornonocnych, które zwiększa obciążenie OUN (ośrodkowego układu nerwowego), opóźnia zasypianie i wykonywanie istotnych funkcji zwłaszcza u dzieci.
- 5) **czynniki chroniące** – to właściwości jednostek lub środowiska społecznego, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny człowieka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.
- 6) **czynniki ryzyka** – to właściwości jednostek lub środowiska społecznego, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych (czyli takich które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia, rozwoju, bezpieczeństwa czy funkcjonowania jednostki).
- 7) **diagnoza problemów** – jest złożoną czynnością poznawczą, która polega na integrowaniu

informacji, wnioskowaniu, podejmowaniu i uzasadnianiu podjętych decyzji oraz wykorzystywaniu wiedzy i doświadczenia do rozwiązywania określonych problemów.

- 8) **ewaluacja** – to systematyczne gromadzenie informacji np. o programie profilaktycznym w celu umożliwienia podejmowania decyzji o jego przyszłości (np. kontynuacji, replikacji, modyfikacji, zaniechania).
- 9) **grupa ryzyka** – ogół takich osób, które z powodu różnych czynników są bardziej niż inni narażone na uzależnienia lub zapadnięcie na jakąś chorobę.
- 10) **kampanie profilaktyczne** – to zestaw różnych działań zaplanowanych w konkretnym czasie, skierowanych do określonej grupy docelowej, których celem jest doprowadzenie do wzrostu wiedzy, zmiany myślenia, zachowania wobec określonego problemu społecznego lub rozwiązanie problemu społecznego blokującego osiągnięcie określonego dobra wspólnego.
- 11) **kryzys** – przejściowy stan nierównowagi wewnętrznej, wywołany przez krytyczne wydarzenie bądź wydarzenia życiowe, wymagający istotnych zmian i rozstrzygnięć
- 12) **mieszkańcy** – ogół obywateli, którzy zamieszkują na terenie Gminy Lelów.
- 13) **napój alkoholowy** – jest produktem przeznaczony do spożycia zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu.
- 14) **narkomania** – to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.
- 15) **narkotyki** – środki odurzające lub substancje psychotropowe albo środki zastępcze, których w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.
- 16) **osoba uzależniona** – osoba, która w wyniku używania środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych albo używania ich w celach medycznych znajduje się w stanie uzależnienia od tych środków lub substancji.
- 17) **placówka wsparcia dziennego** – jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny, w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- 18) **profilaktyka** – to świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne, mające na celu zapobieganie różnorodnym problemom zanim one wystąpią. Do działań profilaktycznych zalicza się również identyfikowanie jednostek lub grup zagrożonych w celu podejmowania interwencji we wczesnej fazie powstawania zachowań ryzykownych lub problemowych. Profilaktyka z definicji jest działaniem uprzedzającym a nie naprawczym.
- 19) **profilaktyka uniwersalna** – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji), bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych.
- 20) **profilaktyka selektywna** – ukierunkowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego.

- 21) **profilaktyka wskazująca** – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych.
- 22) **program profilaktyczny** – to działania psychoedukacyjne podejmowane wg określonego scenariusza, których celem jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym odbiorców i szkodom wynikającym z problemów w ich otoczeniu.
- 23) **programy rekomendowane** – to programy o potwierdzonej skuteczności oraz oparte na dowodach naukowych, aby upowszechnić praktyki i programy profilaktyczne, popularyzować wiedzę na temat skutecznych strategii profilaktycznych oraz metod konstruowania programów.
- 24) **promocja zdrowia psychicznego** – to wszelkie działania mające na celu **polepszenie jakości życia i dobrostanu psychicznego całej populacji** w tym również osób z problemami zdrowia psychicznego i ich opiekunów (rodzin, przyjaciół, bliskich).
- 25) **przemoc w rodzinie** – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
- 26) **rehabilitacja osób uzależnionych** – to działania mające na celu podtrzymywanie oraz utrwalanie zmian po zakończeniu leczenia uzależnienia, uczące umiejętności, które służą zdrowieniu oraz pomagają w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z pełnionych ról społecznych.
- 27) **reintegracja społeczna** – to działania, o charakterze samopomocowym, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.
- 28) **rozwiązywanie problemów alkoholowych** – oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu w celu podjęcia leczenia odwykowego, oraz udzielanie pomocy ich rodzinom.
- 29) **ryzykowne spożywanie alkoholu** – to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.
- 30) **społeczność lokalna** – to zbiorowość zamieszkująca wyodrębnione, stosunkowo niewielkie

terytorium, jak np. parafia, wieś, czy osiedle, w której występują silne więzi wynikające ze wspólnych interesów i potrzeb, a także z poczucia zakorzenienia i przynależności do zamieszkiwanego miejsca.

- 31) **substancja psychoaktywna** – środek odurzający, używka – to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowie (opiodowe). Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa "narcos" co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.
- 32) **uzależnienie** – to zależność oraz kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których np. picie alkoholu lub zażywanie innych substancji psychoaktywnych dominują nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość.
- 33) **uzależnienie behawioralne** – to formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności (np. graniem w gry hazardowe)
- 34) **współuzależnienie** – to zespół nieprawidłowego przystosowania się do sytuacji problemowej w funkcjonowaniu z osobą uzależnioną. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia np. picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia dalsze spożywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.
- 35) **wykluczenie społeczne** – to wykluczenie społeczne to sytuacja, w której jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki.
- 36) **zachowania ryzykowne** – to różne działania człowieka niosące wysokie ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla jego zdrowia fizycznego i psychicznego, jak i dla jego otoczenia społecznego.

3. Podstawa prawna programu.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są ustawy:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820350230/U/D19820230Lj.pdf>
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200002050/U/D20202050Lj.pdf>
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20051801493/U/D20051493Lj.pdf>

4) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001916/U/D20151916Lj.pdf>

5) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19941110535/U/D19940535Lj.pdf>

6) Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, <https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000064201.pdf>
ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210002469/O/D20212469.pdf>) wskazuje, że zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym powinny stanowić element gminnych lub wojewódzkich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

4. Diagnoza problemów alkoholowych w Gminie Lelów

4.1 Informacje ogólne

Zespół Uzależnienia od Alkoholu jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)¹ w 2016 roku z powodu spożycia napojów alkoholowych zmarło 3 miliony osób. Oznacza to, że 1 na 20 zgonów spowodowany jest alkoholem. Co więcej $\frac{3}{4}$ przypadków śmiertelnych wywołanych alkoholem, dotyczyło mężczyzn. Najczęstszą przyczyną zgonów (28%) są urazy – w wyniku wypadków samochodowych, przemocy, samookaleczenia. 21% ofiar alkoholu umiera z powodu chorób układu pokarmowego. Nieco mniej – 19% – w wyniku schorzeń sercowo-naczyniowych. Pozostała część to śmiertelne przypadki nowotworów, chorób zakaźnych, zaburzeń psychicznych oraz innych problemów zdrowotnych, w tym padaczki. Łącznie w 2016 roku z powodu nowotworu wywołanego piciem alkoholu zmarło na świecie 400 000 osób. Eksperti WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol.

4.2 Problem alkoholowy w gminie Lelów w liczbach.

Gmina Lelów na dzień 31 grudnia 2021 r. liczyła 4703 osoby. Jak wynika z opracowanej w 2019 r. na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Diagnozy Zagrożeń Społecznych znacząca większość ankietowanych uważa, iż największym problemem (z niżej wymienionych) na terenie gminy Lelów jest problem alkoholowy, który otrzymał 3,88 pkt w 5-o punktowej skali. Podczas przeprowadzania ankiety badani nie zostali zapytani o ważność problemu uzależnień behawioralnych.

Badanie zostało przeprowadzone na grupie reprezentatywnej 68 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Lelów. W badaniu wzięło udział 13 mężczyzn i 55 kobiet, zróżnicowanych pod względem wieku i wykształcenia. Najliczniej reprezentowanym przedziałem wiekowym wśród badanych był przedział 31- 60 lat, stanowiący 69,12% ogólnej próby badawczej. Kolejno 16,18% to osoby powyżej 60 roku życia, a 10,29% osoby w przedziale 20-30 lat. 4,41% badanych to osoby w wieku do 19 lat.

W pierwszym pytaniu zapytano o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym mieszkańców gminy Lelów. Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność uznali nieco poniżej istotnego. Stosunkowo wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kolejnymi problemami jakie można uznać za występujące na terenie gminy Lelów okazały się bezrobocie oraz nowe substancje psychoaktywne.

Tabela nr 1 przedstawia ważność problemu społecznego wg ankietowanych w gminie

Problemy społeczne	Ważność problemu
alkoholizm	3,88%
narkomania	2,56%
wzrost przestępczości	2,73%
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,97%
bezrobocie	3,45%

Kolejne pytanie dotyczyło bezpośrednio zjawiska alkoholizmu. Jak wynika z odpowiedzi, dla 60,29% badanych problem alkoholizmu na terenie gminy Lelów jest bardzo powszechny, 27,94% stwierdziło, że są to nieliczne przypadki, zaś 5,88% odpowiedziało, że taki problem nie występuje na terenie gminy. Pozostałe 5,88% nie miało zdania na ten temat.

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców gminy Lelów, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najliczniejsza grupa ankietowanych tj. 66,18% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. 25,00% badanych zadeklarowało abstynencję, natomiast pozostałe osoby przyznały się do spożywania alkoholu z większą częstotliwością tj. raz w miesiącu lub częściej. Uwzględniając płeć respondentów, zarówno kobiety (65,45%), jak i mężczyźni (69,23%) najczęściej odpowiadali, że piją alkohol okazjonalnie.

Niestety spożywanie alkoholu niesie za sobą daleko idące szkody. Nie sposób je wszystkie wymienić, ale warto wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn). Powoduje on także szkody społeczne (przestępstwa, wypadki drogowe, przemoc, rozpad rodziny) oraz ekonomiczne, to koszty, leczenia osób uzależnionych jak i współzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności oraz spadek wydajności pracy. Pomimo, iż wyżej wymienione szkody są daleko idące i wymiennie (finansowo) bardzo wysokie, ciągle nie udaje się opanować zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu, zarówno wśród dorosłych, jak i młodszych mieszkańców naszego kraju. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego

Wprowadzona w 2018 roku nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przyznała Radzie Gminy kompetencje do określenia maksymalnej liczby zezwoleń,

w miejsce dotychczasowej możliwości wskazywania maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych obecnie w Gminie Lelów zgodnie z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, kwestie limitów i dostępności do alkoholu reguluje uchwała Nr XLV/385/2018 Rady Gminy Lelów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia na terenie Gminy Lelów zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży.

Aktualnie w gminie obowiązują następujące limity zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych:

1) do spożycia poza miejscem sprzedaży (np.: w sklepach) w ilości:

- a) 20 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwo,
- b) 20 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- c) 20 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu,

2) do spożycia w miejscu sprzedaży (np.: w barach, restauracjach, kawiarniach) w ilości:

- a) 10 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwo,
- b) 10 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- c) 10 - na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Na dzień 31 grudzień 2021 r. w Gminie Lelów łącznie aktywnych było 15 punktów sprzedaży alkoholu, w tym 11 punktów sprzedaży detalicznej i 4 punktów gastronomicznych.

W 2021 roku na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypadło na 314 mieszkańców gminy. Jeżeli chodzi o sprzedaż detaliczną (sklepy) to jeden punkt przypada na 427 mieszkańców, natomiast na jeden punkt gastronomiczny w którym są sprzedawane napoje alkoholowe, przypada na 1176 mieszkańców gminy.

1) Statystyka aktywnych zezwoleń przedstawia się następująco:

Detal: A – **11**. (limit: 20) - jedno zezwolenie na 428 mieszkańców

B – **8** (limit: 20) - jedno zezwolenia na 588 mieszkańców

C – **9** (limit : 20) - jedno zezwolenia na 523mieszkańców

Gastronomia: A – **4** (limit: 10) - jedno zezwolenie na 1176 mieszkańców

B - **2** (limit: 10) - jedno zezwolenie na 1214mieszkańców

C - **2** (limit: 10) - jedno zezwolenie na 1 749 mieszkańców

Zauważyć należy, że ważnym elementem długofalowej polityki Gminy jest wzmocnienie przestrzegania przepisów prawa przez podmioty zajmujące się sprzedażą detaliczną alkoholu, jak również jego egzekwowanie przez służby do tego uprawnione.

Działania podjęte przez Gminę w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych prowadzone były

jednorazowe pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy, konkursy, pozalekcyjne zajęcia sportowe, szkolenia i warsztaty dla nauczycieli i uczniów realizacja programów profilaktycznych .

5. Problemy narkotykowe w gminie Lelów

5.1 Informacje ogólne

Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne.

Obowiązujące w Polsce normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode. Pomimo tego, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tych substancji psychoaktywnych. Wyniki badań wśród osób dorosłych pokazują, że na tle Europy poziom rozpowszechnienia używania narkotyków, w tym najbardziej popularnej marihuany, w Polsce nie jest wysoki. Najwyższe wskaźniki odnotowano w następujących krajach: Francja (21,8% – 2017 rok), Włochy (20,9% – 2017 rok), Hiszpania (18,3% – 2017 rok). Najniższe odsetki spośród krajów UE rejestrujemy na Węgrzech (3,5% – 2015 rok) oraz na Cyprze (4,3% – 2016 rok) i w Grecji (4,5% – 2015). W Polsce odsetek wyniósł 7,8% (2018).

5.2. Problem narkotykowe w gminie Lelów.

W odpowiedzi na pytanie odnośnie oceny występującego problemu narkomanii na terenie gminy Lelów, 50,00% ankietowanych odpowiedziało, że są to nieliczne przypadki, 5,88% badanych przyznało, że jest to problem bardzo powszechny, kolei 17,65% stwierdziło, że problem narkomanii w ogóle nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 26,47% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Spośród badanych mieszkańców gminy Lelów, zdecydowana większość tj. 83,82% nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. 14,71% respondentów przyznało, że zna do pięciu osób, które sięgają po tego typu substancje. Jedna badana osoba zaznaczyła, iż zna więcej niż 10 takich osób.

Pytano również badanych, czy w swoim otoczeniu znają miejsca, w których można zdobyć narkotyki. 7,35% mieszkańców przyznało, że posiada taką wiedzę, natomiast pozostałe 92,65% zaprzeczyło.

Jeśli chodzi o doświadczenia badanych mieszkańców z narkotykami, zdecydowana większość z nich tj. 97,06% odpowiedziała, że nigdy nie miała z nimi styczności. Do zażywania tego typu substancji przyznało się 2,94% respondentów, w tym dwóch mężczyzn, którzy stwierdzili, iż był to jednorazowy kontakt. Osoby ankietowane zostały również poproszone o wskazanie kierunków działań, jakie w ich opinii powinny podjąć władze gminy w celu przeciwdziałania uzależnieniom. W pierwszej kolejności, zdaniem

większości respondentów należy skupić się na prowadzeniu profilaktycznej działalności edukacyjnej z zakresu postaw prozdrowotnych, której adresatami będą dzieci, młodzież szkolna, ich rodzice oraz grono pedagogiczne.

W celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży należy podejmować działania poprzez:

- 1) organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów, konkursów.
- 2) organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem specjalistą,
- 3) organizowanie pogadanek na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem i wychowawcami,
- 4) spotkania z osobami które były uzależnione, opiekunami grup wsparcia dla osób uzależnionych,
- 5) działania informacyjno-edukacyjne na temat uzależnień oraz możliwości uzyskania pomocy w tym np. organizacja spotkań, dystrybucja ulotek, broszur.

6. Diagnoza problemów uzależnień behawioralnych w gminie Lelów

Poniżej zostały przedstawione najczęściej występujące zarówno wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych uzależnienia behawioralne.

6.1 Informacje ogólne uzależnień behawioralnych

Badania ankietowe przeprowadzone w 2017 roku przez CBOS na temat hazardzistów, pokazują, że w ciągu ostatniego roku przed badaniem niemal połowa Polaków przynajmniej raz uczestniczyła w grze na pieniądze. Ponadto problem hazardu dużo częściej dotyka mężczyzn niż kobiety. Co więcej, jest on najbardziej nasilony w grupie wiekowej od 35 do 44 lat oraz od 18 do 24 lat.

6.2. Zagrożenia behawioralne

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie zapytano czy zdarza im się uczestniczyć we wskazanych formach gier losowych. Jak wynika z pozyskanych danych zdecydowana większość ankietowanych nie bierze udziału w tego typu grach. Wśród tych, którzy przyznali się do uczestnictwa, najbardziej popularną formą gier okazały się zakłady bukmacherskie typu STS, Lotto oraz konkursy organizowane przez gazety, telewizję, w których jak najczęściej przyznawali respondenci uczestniczą od czasu do czasu.

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. Takie zjawiska, jak ogólnoswiatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Za pośrednictwem Internetu, tak jak i w świecie rzeczywistym, popełniana jest cała gama różnego rodzaju przestępstw, jednak użytkownicy nie zawsze zdają sobie z tego sprawę, jak łatwo można stać

się ofiarą cyberprzestępczości. Ofiary cyberprzestępczości to najczęściej ofiary oszustw. Oszustwa internetowe stanowią przeważającą grupę przestępstw, która w bardzo szybkim tempie się rozwija i ewoluje w coraz bardziej złożone formy.

Gdy zapytano respondentów czy znają w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia czy zniesławienia, większość z nich tj. 63,24% odpowiedziała, że nie posiada takich informacji. 33,82% badanych potwierdziło, że zna 1-2 osoby, które doświadczyły takiej sytuacji, a 2,94% przyznało, że zna w swoim otoczeniu od 3 do 5 ofiar przestępstw internetowych.

Następnie zapytano badanych o wyrażenie opinii związanych z użytkowaniem Internetu. Z pozyskanych danych wynika, iż według 72,06% użytkowników Internetu nie do końca są anonimowi. Pomimo tego 51,47% ankietowanych stwierdziło, że przestępcy internetowi zazwyczaj unikają odpowiedzialności karnej. Pozytywnym jest, iż 79,41% badanych ma świadomość tego, iż raz udostępnione w Internecie informacje zostają tam na zawsze, dlatego należy być ostrożnym przy udostępnianiu danych osobistych.

Uczniowie najczęściej poświęcają swój czas na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką, kolejno na gry w wirtualne światy oraz śledzenie portali społecznościowych. Najbardziej znaną konsekwencją zawierania znajomości przez Internet wśród uczniów okazał się kontakt z internetowymi oszustami, osobami podającymi się za kogoś innego, cyberprzemoc, hejt, stalking, kradzież, kontakt z pedofilem, naruszanie prywatności, obrażanie oraz zastraszanie.

7. Cele szczegółowe oraz zadania

Cel 1.

7.1 Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

7.1.1 Diagnozowanie i monitorowanie lokalnych zagrożeń społecznych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.

- 1) przeprowadzenie diagnozy na terenie gminy Lelów,
- 2) opracowanie raportu z diagnozy wraz z rekomendacjami,

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w obszarze uzależnień przemocy w rodzinie.	II kw. 2023 r.	liczba diagnoz	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym GPRPAiPN 2023 rok
Opracowanie raportu z diagnozy.	III kw. 2023 r	liczba raportów	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym GPRPAiPN 2023 rok

7.1.2 Edukacja kadr (w tym szkolenie) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień:

- 1) realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych między innymi przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w obszarze oddziaływania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka,
- 2) przeciwdziałania przemocy w rodzinie i interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- 3) zagrożeń wieku rozwojowego, niedostosowania społecznego, zagrożeń behawioralnych i przeciwdziałaniu tym zagrożeniom,
- 4) rozwijania kompetencji wychowawczych sprzyjających budowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźnik do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Szkolenia dla pracowników członków GKRPA, pracowników referatu oświaty, dyrektorów placówek oświatowych, pedagogów, psychologów.	2022 r.– 2025 r.	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia,	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN na dany rok
Szkolenia dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	cyklicznie min. 1 x rok	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN na dany rok
Szkolenia dla Rodziców	cyklicznie 1 x rok	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN na dany rok

7.1.3 Finansowanie szkoleń, warsztatów, kursów dla rodziców i opiekunów w zakresie:

- 1) zagrożeń wieku rozwojowego, niedostosowania społecznego zagrożeń behawioralnych i przeciwdziałaniu tym zagrożeniom,
- 2) przeciwdziałania uzależnieniom w szczególności od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym,
- 3) przeciwdziałania przemocy w rodzinie i interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- 4) rozwijania kompetencji wychowawczych sprzyjających budowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Zajęcia edukacyjne dla rodziców na temat m . in. zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z Internetu	cyklicznie	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia	szkoły przedszkola	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Warsztaty dla uczniów i rodziców	cyklicznie	ilość warsztatów, ilość osób które uczestniczyły w warsztatach	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
FAS – Alkoholowy Zespół Płodowy	zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Konsultacje indywidualne, specjalistyczne dla rodziców	zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem 2022 r.– 2025r.	ilość szkoleń, ilość osób które odbyły szkolenia	zadanie zlecone	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

7.1.4 Dofinansowanie i współdziałanie w kampaniach profilaktycznych, oraz podejmowanie działań z zakresu edukacji w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych w tym:

- 1) współorganizowanie imprez o charakterze masowym, promujących zdrowy styl życia, z udziałem dzieci i młodzieży oraz dorosłych,
- 2) współorganizowanie konkursów, wystaw, ekspozycji i debat o tematyce związanej z uzależnieniami.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Cykliczne wydarzenia organizowane przez szkoły	cyklicznie	ilość zorganizowanych wydarzeń	szkoły, przedszkola i placówki kulturalne	zgodnie z planem pracy
Wdrożenie programów profilaktyki: - uniwersalnej - selektywnej - wskazującej wśród dzieci i młodzieży	2022 r.– 2025 r.	liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem programów profilaktyki liczba wdrożonych programów	GKRPA Punkt Konsultacyjny Informacyjny	siły własne

7.1.5 Finansowanie i współudział w kampaniach profilaktycznych, oraz podejmowanie działań z zakresu edukacji publicznej, w tym m.in.:

- 1) współorganizowanie imprez o charakterze powszechnym (masowym) promujących zdrowy styl życia z udziałem dzieci, młodzieży i dorosłych,
- 2) współorganizowanie konkursów, wystaw, ekspozycji i debat o tematyce związanej z uzależnieniami,
- 3) współudział w lokalnych kampaniach profilaktyczno–edukacyjnych.

Cel 2.

8.2. Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Piknik rodzinny bezalkoholowy	cyklicznie 1 x rok	ilość zorganizowanych wydarzeń	placówki oświatowe	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Kampania dotycząca wzmacniania poczucia sprawczości i wiary w siebie, społecznym.	cyklicznie 2 x kampania x rok	ilość zorganizowanych wydarzeń,	placówki oświatowe NGO	Zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

8.2.1. Dofinansowanie działań i zajęć z elementami profilaktyki uzależnień, tworzących alternatywne formy spędzania czasu wolnego, motywujących do aktywności i udziału w życiu społecznym w tym:

- 1) w formie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, kulturalno-oświatowych i społecznych m.in. poprzez:
 - a) dofinansowanie organizacji zawodów sportowo-rekreacyjnych oraz stałych zajęć,
 - b) dofinansowanie organizacji konkursów np. plastycznych, recytatorskich,
 - c) wspieranie zachowań prospołecznych, inicjatyw obywatelskich oraz innych działań na rzecz lokalnej społeczności,
- 2) w formie imprez, spotkań integracyjnych i międzypokoleniowych, kół zainteresowań pozwalających na umacnianie więzi rodzinnych i społecznych oraz integrowanie środowiska lokalnego,
- 3) w formie półkolonii, kolonii, obozów i innych wyjazdów organizowanych w czasie ferii zimowych i wakacji.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Warsztaty dla dzieci i młodzieży	cyklicznie	ilość warsztatów, ilość osób uczestniczących w warsztatach,	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Spotkania międzypokoleniowe	cyklicznie	ilość warsztatów, ilość osób,	placówki oświatowe i kulturalne	siły własne
Zajęcia, warsztaty z dziećmi i rodzinami w ramach działania placówki	2022 r. –2025 r.	ilość warsztatów, ilość osób uczestniczących w warsztatach	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

8.2.2. Podjęmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowanie wydarzeń społeczno-kulturalnych sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców Gminy.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Udział w imprezach Gminnych – występy edukacyjno /profilaktyczne	cyklicznie min. 1 x rok	liczba występów artystycznych	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Udział z kampanią edukacyjno-informacyjną w imprezach sportowych organizowanych na terenie Gminy Lelów	cyklicznie min. 1 x rok	liczba wydarzeń w których przeprowadzono kampanie profilaktyczną	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Opracowanie kampanii informacyjnej nt. uzależnień behawioralnych	cyklicznie 1x kampania x rok	liczba kampanii	Gminna Komisja RPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Opracowanie teatryków o tematyce profilaktyki uzależnień dla dzieci z przedszkola i szkoły podstawowej	cyklicznie	liczba spektakli liczba odbiorców	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Placówki oświatowe i kulturalne
Kolonie, obozy i półkolonie z programem zajęć profilaktycznych i/lub socjoterapeutycznych(wsparcie całorocznej pracy w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla m.in. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	cyklicznie	liczba zorganizowanych i liczba dzieci które wzięły udział w koloniach, obozach i półkoloniach	szkoły przedszkola GOPS	budżet gminy plan budżetu

8.2.3. Prowadzenie i dofinansowanie działań profilaktycznych z obszaru promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, z uwzględnieniem obszaru zapobiegania skutków pandemii.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Działania profilaktyczne z obszaru promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	ciągły	liczba spotkań	placówki oświatowe	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Działania profilaktyczne z obszaru promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	cyklicznie	liczba spotkań	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Cykl spotkań /warsztatów o ww. tematyce	cyklicznie	liczba i liczba uczestników warsztatów	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Cykl spotkań z terapeutami uzależnień	cyklicznie	liczba spotkań liczba uczestników	placówki oświatowe i kulturalne	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

Cel 3.

8.3. Prowadzenie działań mających na celu redukcję szkód, leczenia, rehabilitację i reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób dotkniętych przemocą i ich rodzin.

8.3.1. Wsparcie działań prowadzonych przez instytucje, podmioty, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne w zakresie:

- 1) opiniowania rozwiązań oraz dofinansowania realizacji programów terapeutycznych,
- 2) organizacji szkoleń, warsztatów, konferencji tematycznych,
- 3) terapii dla osób uzależnionych, osób dotkniętych przemocą oraz ich rodzin,
- 4) wdrażanie projektów interwencyjnych,
- 5) informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych oraz o zakresie możliwego do uzyskania wsparcia wśród osób dotkniętych problemem uzależniania, przemocą w rodzinie wśród ich rodzin oraz wśród nauczycieli, pedagogów, członków instytucji pomocowych, pracowników oświaty i służby zdrowia.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Zakup materiałów informacyjnych	w miarę zapotrzebowania	liczba	Gminna Komisja RPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Nawiązanie współpracy z NGO w obszarze uzależnień, profilaktyki uzależnień	ciągły w miarę zapotrzebowania	liczba współorganizowanych przedsięwzięć	Gminna Komisja RPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Włączenie młodzieży i dorosłych mieszkańców do działań na rzecz profilaktyki uzależnień	ciągły miarę zapotrzebowania	liczba podpisanych umów	placówki oświatowe, NGO	siły własne

8.3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie innych form działań pomocowych poza terapią.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Wspieranie inicjatyw oddolnych przez pomoc pozafinansową (organizacyjną, osobową)	cyklicznie	liczba wspartych inicjatyw	placówki oświatowe NGO	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

Cel 4.

8.4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z grupy uzależnień behawioralnych i innych.

8.4.1. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych oraz o zakresie możliwego do uzyskania wsparcia wśród osób dotkniętych problemem uzależniania, przemocą w rodzinie, wśród ich rodzin oraz wśród nauczycieli, pedagogów, pracowników oświaty i służby zdrowia.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Terapeuta uzależnień	ciągły	liczba etatów	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

Uruchomienie telefonu zaufania –	od IV kw. 2022 r.	ilość osób które skorzystają,	GKRPA i GOPS	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Umieszczenie i aktualizacja informacji na stronie www i tablicy ogłoszeń gminy	ciągły	liczba umieszczonych informacji	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Zakup plakatów i ulotek do szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych i kulturalnych terapeutycznych i leczniczych	cyklicznie min. 1x rok	liczba placówek w których zostały umieszczone materiały informacyjne	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Przygotowanie i przeprowadzenie dla szkół warsztatów z zakresu umiejętności komunikacji i wsparcie uczniów i rodziców z rodzin z problemami uzależnień.	1 x rok	liczba zorganizowanych warsztatów liczba uczestników warsztatów	GKRPA wraz z dyrektorami szkół	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

Cel 5.

8.5. Udzielanie osobom uzależnionym, osobom dotkniętym przemocą oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

8.5.1. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od substancji psychoaktywnych jak również uzależnień behawioralnych w szczególności poprzez konsultacje specjalistów i zajęcia edukacyjno-informacyjne.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Organizacja specjalistycznych konsultacji	w miarę bieżącego zapotrzebowania	liczba osób które skorzystały z konsultacji	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Organizacja zajęć edukacyjno-informacyjnych w przedszkolach i szkołach	cyklicznie	liczba zajęć liczba osób uczestniczących w zajęciach	placówki oświatowe	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Organizacja zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dorosłych mieszkańców Gminy	cyklicznie	liczba zajęć	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

8.5.2. Rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie informacji o możliwościach powstrzymania przemocy, stosownego wsparcia i pomocy.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Szkolenia dla nauczycieli /pedagogów i opiekunów dzieci z zakresu rozpoznawania przejawów przemocy domowej(fizycznej, psychicznej itp.) wśród dzieci i młodzieży	cyklicznie 1 x rok	liczba szkoleń liczba przeszkolonych osób	GKRPA placówki oświatowe	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Szkolenia/warsztaty dla osób doświadczających przemocy domowej	cyklicznie	liczba szkoleń, liczba przeszkolonych osób	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Zakup i kolportaż materiałów informacyjnych jak sobie radzić w sytuacjach przemoczonych oraz gdzie szukać pomocy	cyklicznie	liczba kampanii informacyjnych	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Współpraca z instytucjami takimi jak kuratorzy rodzinni, policja PCPR w zakresie Pomocy osobom z grupy ryzyka oraz dotkniętych przemocą domową	ciągły	liczba instytucji z którymi podjęto współpracę	UG GKRPA	siły własne

8.5.3. Przekazywanie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Umieszczenie i aktualizacja informacji na stronie www.lelow.pl oraz tablicy ogłoszeń	ciągły	liczba umieszczonych informacji	GKRPA	siły własne
Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna	cyklicznie	liczba kolportowanych dodatków	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Zakup i kolportaż plakatów i ulotek do POZ-ów, szkół, przedszkoli i innych placówek kulturalnych, terapeutycznych i leczniczych	cyklicznie	liczba placówek które otrzymały materiały informacyjnych	GKRPA, GOPS	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN

8.5.4. Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Praca z osobami uzależnionymi celem nakłonienia do podjęcia leczenia.	ciągły	liczba osób które podjęły leczenie	GKRPA	siły własne
Współpraca z Kościołem Katolickim, stowarzyszeniami i instytucjami kultury z terenu Gminy w zakresie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom	ciągły	liczba osób potrzebujących pomocy liczba osób które podjęły leczenie	GKRPA	siły własne
Organizacja warsztatów dla osób uzależnionych	cyklicznie	liczba zorganizowanych warsztatów	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Ulotki informacyjne na temat terapii uzależnień	cyklicznie	liczba kampanii informacyjnych	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Organizacja spotkań z terapeutami oraz osobami które „wyszły” z uzależnienia	cyklicznie	liczba spotkań z terapeutami i osobami które „wyszły” z uzależnienia	GKRPA	siły własne
Pomoc w znalezieniu pracy, po zakończonym leczeniu	ciągły	liczba osób którym udzielono wsparcia liczba osób która w wyniku wsparcia uzyskała prace	GKRPA (praca socjalna)	siły własne

8.5.5. Motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna osobom uzależnionym i współuzależnionym	cyklicznie	liczba osób którym udzielono pomocy	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Terapeuta uzależnień w Punkcie Konsultacyjno Informacyjnym	cyklicznie w miarę bieżących potrzeb	liczba etatów	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Zakup, kolportaż plakatów i ulotek do POZ-ów, szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych, kulturalnych, terapeutycznych i leczniczych	cyklicznie 1 kampania x rok	liczba placówek w których zostały umieszczone materiały informacyjne	GKRPA	zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu RPAiPN
Praca z osobami współuzależnionymi celem nakłonienia do podjęcia leczenia	ciągły	liczba osób potrzebujących pomocy, liczba osób które podjęły leczenie w wyniku pracy	GKRPA	siły własne
Współpraca z Kościołem Katolickim i innymi instytucjami stowarzyszeniami z terenu Gminy w zakresie pomocy osobom współuzależnionym	ciągły	liczba osób potrzebujących pomocy, liczba osób które podjęły leczenie	GKRPA	siły własne
Organizacja spotkań z terapeutami oraz osobami które „wyszły” z uzależnienia	cyklicznie	liczba spotkań z terapeutami	GKRPA	siły własne

Cel 6.

8.6. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelowie.

8.6.1. Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelowie:

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,	ciągły	liczba podmiotów z którymi nawiązano współpracę liczba spotkań zesp. Interdyscyplinarnym udziałem przedstawicieli GKRPA	zgodnie z planem finansowym GKRPA i przyjętym budżetem na dany rok

Podjmowanie czynności administracyjnych takich jak m. in. kierowanie na badania, kierowanie wniosków do sądów, kuratorów itp., wydawanie opinii, uczestniczenie w postępowaniach sądowych, przeprowadzanie kontroli planowych i doraźnych	ciągły	liczba wniosków o podjęcie przymusowego leczenia, liczba wniosków o specjalistyczne badania diagnostyczne, liczba skierowanych do sądu wniosków, liczba procesów sądowych z udziałem przedstawiciela GKRPA, liczba wydanych opinii, liczba przeprowadzonych kontroli	zgodnie z planem finansowym GKRPA i przyjętym budżetem na dany rok
Udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	ciągły	liczba udzielonych porad	siły własne
Finansowanie badań diagnostycznych prowadzonych przez biegłych sądowych	w miarę bieżącego zapotrzebowania	liczba sfinansowanych badań	zgodnie z planem finansowym GKRPA i przyjętym budżetem na dany rok
Szkolenie organizowane dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	cyklicznie	liczba przeprowadzonych szkoleń (wg wykazu w punktach handlowych i gastronomicznych)	zgodnie z planem finansowym GKRPA i przyjętym budżetem na dany rok

8.6.2. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań programu ustawowo są środki finansowe z budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o których mowa w art 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Plan wydatków programu będzie określony w uchwale budżetowej gminy na każdy rok trwania Programu.

8.6.3 Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwrotu kosztów podróży służbowej.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelowie została powołana na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Lelów.
2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Członkom Komisji ds. RPA, za udział w posiedzeniu Komisji, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 4% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego stosownymi przepisami.
4. Podstawę do naliczenia wypłaty członkom Komisji ds. RPA, stanowi lista obecności na posiedzeniu potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności, zatwierdzonej przez Wójta lub Sekretarza Gminy.
5. W przypadku poniesienia, przez członków Komisji ds. RPA, kosztów podróży służbowej na terenie kraju, przysługuje im zwrot poniesionych kosztów, na podstawie delegacji służbowej - na takich samych zasadach jak pracownikom Urzędu Gminy w Lelowie.

Cel 7

8.7. Działania na rzecz ograniczania dostępności alkoholu.

8.7.1. Podjęcie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Organizacja szkoleń dla właścicieli sklepów z alkoholem oraz sprzedawców	cyklicznie 1 x rok	liczba szkoleń liczba przeszkolonych osób	GKRPA	zgodnie z planem finansowym GKRPA i przyjętym budżetem na dany rok
Planowe i doraźne kontrole punktów sprzedaży alkoholu	cyklicznie	liczba przeprowadzonych kontroli planowych liczba przeprowadzonych kontroli doraźnych	GKRPA	siły własne

8.7.2. Czuwanie nad przestrzeganiem zasad wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży oraz ich kontrola.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Opiniowanie wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności z uchwałami Rady Gminy	ciągły	liczba wydanych opinii	GKRPA	siły własne
Przeprowadzenie konsultacji społecznych, analiz oraz weryfikacja uchwał i podjęcie inicjatyw uchwałodawczych w zakresie sprzedaży alkoholu.	cyklicznie	liczba wydanych opinii, liczba zweryfikowanych uchwał Rady Gminy	GKRPA	siły własne

8.7.3. Monitorowanie ilości zezwoleń oraz lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy Lelów poprzez analizę dostępności fizycznej napojów alkoholowych w punktach sprzedaży.

Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki do realizacji	Realizator	Planowana wysokość środków na realizację zadania na rok
Okresowa analiza fizycznej dostępności alkoholu w punktach sprzedaży na terenie Gminy Lelów	cyklicznie 1 x rok	liczba stwierdzonych nieprawidłowości	GKRPA	siły własne
Wnioski o odebranie koncesji na sprzedaż alkoholu w związku z naruszeniami obowiązujących przepisów prawa	w miarę bieżących potrzeb	liczba wniosków o odebranie koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych	GKRPA	siły własne

Przewidywane efekty

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem alkoholowym oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- 1) zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- 2) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu,
- 3) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym,
- 6) zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową. Poszczególne działania i procedury będą na bieżąco monitorowane w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków będą dostarczać informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. Prowadzeniu cyklicznych badań populacji osób dorosłych, dzieci i młodzieży, ewaluacji realizowanych w szkołach programów profilaktycznych, analizie sprawozdań z realizacji zadań oraz obserwacji potrzeb wśród osób nadużywających alkoholu i osób uzależnionych.

Dane te są potrzebne do podejmowania decyzji dotyczących rozszerzenia, ograniczenia lub zmiany poszczególnych działań profilaktycznych realizowanych wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy oraz podejmowanych działań terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. Oczekiwany rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym.